

טענות מומים בספריה

בית דין ירושלים

לדיני ממונות ובירורי יוחסין

נימוקי דין תורה זה מתוך הנפסק באחד מסניפי בית הדין בבני ברק ובקרית ספר (מודיעין עילית) בשבתו כבוררות וכבית הוראה לממונות במעמד שני צדדים, ע"י דיין יחיד או מותב תלתא

(תיק זה פורסם כבר בחוברות המודפסות של בית הדין)

תיק מס' 2715.

טענות הצדדים:

צד א' טוען שבספריה שרכש אצל צד ב' נמצאו 3 המומים הבאים, ולכן הוא מבקש להחזירה ולקבל הכסף שכבר שילם (מקח טעות), או בתור פשרה מבקש תיקונים לשביעות רצונו.

בצד הספריה מורכבת שידה, ארון תואם לארונות שתחת מדפי הספרים, וסוכם שהדלתות יהיו נמוכים (70 ס"מ) ומעליהם מגירה בכל הרוחב (80 ס"מ). ובפועל הגיעו 2 מגירות (35 ס"מ כ"א), מפני איזה אי הבנה בין צד ב' לנגר. וצד ב' אומר שאין אפשרות לשנות כעת למגירה כמבוקש במיוחד, וזה יהיה נזק גדול של השלכת המגירות וגם של החוצץ שביניהן.

בויטרינה, יש שבר קטן במראה החזיתית באמצע למעלה, וזה בולט לעין לטענת צד א'. והוא תובע החלפתה. שילם על ויטרינה חדשה, מגיע לו חדשה. ונראה כמו משומשת.

בגב הספריה באמצע מעל הארונות הסגורים, חשוף ה"תפר" של ב' הדיקטים, וגם אינו מחובר לארון. המרכיב אמר שאין מה לעשות, ונגר אחר אמר להם שאפשרי לחתוך את הגב של העמודון הזה ולחבר מחדש שהתפר יהיה מאחורי הויטרינה וכדומה.

היות ויש לו נגר שמוכן לבצע את התיקונים הללו, הוא רוצה לקזז מהתשלום של הספריה שטרם שילם את כל העלות.

צד ב' טוען שאין מום רק דרישה פרפקציוניסטית. בנוגע לטעות שנעשו 2 מגירות במקום הזמנה של מגירה רחבה, הוא מוכן לפצות בהתקנת מדף נוסף עילי בתוך השידה ששם יוכלו להניח חפץ רחב

שרצו להניח במגירה, וזה עולה לו כ־90 שקל, ולדעתו מפצה על המקרה. בנוגע למראה השבורה "בנקודה" לדעתו אין מה לעשות כי זה דבוק לגב הספריה. בנוגע לתפר הנראה של הדיקטים הוא מציע לצבוע בצבע חום כהה כמו צבע הגב, וטוען שלא יהיה תועלת בחיתוך הגב וחיבורו בצורה שונה.

צדדי ההלכה:

דבר שאין שמו עליו, הוי ביטול מקח. דבר ששמו עליו אלא שצריך תיקון, מנכה מהדמים דמי התיקון. (בשו"ע חו"ב סי' רלב סעיף ה). ונראה דמי שהזמין שידה בהזמנה פרטית מנגר, וביקש מגירה רחבה, וקיבל 2 מגירות צרות, היות וא"א לקיים את ההזמנה כפי שביקש אלא בביטול המגירות והשלכתן, וגם ניסור החוצץ שביניהן. נחשב הדבר ל"אין שמו עליו" שבשביל התיקון צריך "פנים חדשות", כעין מ"ש שם על בית עם כותל רעוע. (ואמנם מי שהזמין ספריה סטנדרטית מחנות או מפעל, וקיבל שונה ממה שראה בדוגמה וכדומה, המבחן לשמו עליו, הוא אם קוראים לזה "ספריה" או ששמו אחר למשל "ארון בגדים". אבל פרטי הפרטים לא משנים את השם. אבל בהזמנה מנגר, מתיחסים לאותו פריט. האם שמו עליו או שנחשב לדבר אחר, ונפ"מ מה התיקון הנצרך להחזירו למה שהוזמן. לפיכך מצד עיקר הדין נראה שצודק צד א' בדבר זה. אבל ביחס לכל הספריה שאינה פגומה, אין לשינוי המגירה כח לבטל הכל. ועי' בנתיבות המשפט סי' קפב סק"ח דמאחר והמחיר היה אחד על הכל דינו כדבר אחד, ואם יכול להשלים או לתקן חל המקח).

לעומת זאת שבר במראה של הויטרינה אינו מבטל את שם הויטרינה, וודאי שלא ביחס ל"ספריה" כולה, שהסדק הקטן לא מוריד לא מהשוויות ביחס למחיר. גם ה"תפר" של הגב, ואי חיבורו ההרמטי לארונות אינו מום שבהיותו בטל שמו של הספריה ולא של הגב, וגם תיקונו לא יוצר דבר של "פנים חדשות". ולכן טענת "מקח טעות" לא מתאימה כלל לשני הדברים הללו. רק אולי לטענת מום שיש לתקן. ובזה י"ל דמראה בויטרינה אינו סתם "רהיט" אלא כעין "תכשיט" כי הוא נרכש רק למטרה של "יופי". ואם יש בו דבר הפוגם ביופי, אפילו שאינו נעשה מין אחר ולא מתבטל מהשימוש שלו, זה חסרון בעצם המטרה שלו. ואילו היתה הויטרינה נרכשת בנפרד היה מקום להכריע שיש חיוב גמור להחליף. אבל כעת שזה חלק מורכב מתוך ספריה גדולה, אי אפשר להסתכל על זה כרכישה בפנ"ע רק לאמוד כמה משקל ערכו ביחס לכל הספריה. ואם יש

יכולת לתקן יש חיוב, אבל מסופקני אם שייך לתקן בלי לקלקל יותר.

על הצביעה בדיקט של הגב, ודאי אם דבר זה ניתן לעשות שיש חיוב. אבל לשלם לנגר אחר שינסר ויהפוך את סדר הדיקטים כדי שהתפר יהיה נסתר, אין חיוב.

צד א' מוחזק עדיין ברוב הכסף.

בשולי הדיון שאל צד א' תוך כמה זמן אמור להיות כל ההשלמות לספריה שהזמין והן מתעכבות כבר חודש וחצי.

מסקנה:

טענת החזרת הספריה (מקח טעות) וכן עיכוב רוב הכסף, אינם מתקבלים.

יש צד חיוב החלפת המגירה, וכן ספק ברמת החיוב להחליף מראה בויטרינה.

אם כי ערך הספריה כיום אינו נמוך יותר בגלל היות 2 מגירות ולא מגירה אחת. וצד ב' לטענתו עשה כל מה שהיה מוטל עליו (בנוגע למגירה) להעביר את ההזמנה לנגר, רק הנגר טעה באי הבנה.

צד ב' הוא הנתבע, כדין ספסירא, הוא גם מקבל הכסף. אבל ברור לנו וגם לצד א' שמתוך הכסף נשאר בידי רק אחוז כלשהו, והרוב משלם לנגר. והנגר לא יוותר לצד ב' על התשלום בגלל טעות זו. ובפרט שהספריה כולה לא חוזרת בעינה. לכן א"א להטיל חיוב על צד ב' מעבר לחלקו בכסף.

ובנוגע לשבר הקטן בויטרינה היה נכון להביא כמה נשים לבחון אותו כדי לדעת אם "כצעקתה" והיחס הממוצע של הנשים לשבר כזה מנקר העין ופוגם כל היופי או שהוא מתקבל בסלחנות. אבל הטירחה שבזה עשויה לעכב וכרוכה באי נעימות ואולי גם בהוצאה. לכן לדעתי נראה לפשר בחצי ממה שציין צד א' כמחיר החלפה (100 מתוך 200).

למעשה על צד א' קודם לשלם הכל מלבד הערך שננקב לגבי שני התיקונים (250 למגירה, ו100 למראה), ואח"כ לברר היטב האם אכן יש לו אפשרות לתקן הנ"ל, ויתקן על חשבון היתרה המעוכבת. אמנם אם לא יתוקן וישתמש בספריה כך, יש לשלם גם את זה. (וכן מה שיעלה יותר, כגון חצי ממחיר מראה חדשה וכן תשלום להורדת המראה הקיימת ועוד, יהיה ההפרש על חשבון צד א').

צד ב' ידאג לצביעה מדוייקת של הגב במקום הסיומת.

מיד ביום שצד ב' יקבל את תשלומיו, יצור קשר עם הנגר שיודיע
תוך ימים אחדים בתיאום מתי יהיה הכל מוכן ויכול להגיע להרכיב.
וישתדלו שלא יהיה מעבר לכשבועיים וחצי.